

ИНФОРМАЦИЈА О ПОСЛОВАЊУ за 2022. годину

Градишка, мај 2023.

САДРЖАЈ

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ.....	3
2. ПРАВНИ СТАТУС И ДЈЕЛАТНОСТ ПРЕДУЗЕЋА	4
3. МАТЕРИЈАЛНИ РЕСУРСИ.....	5
3.1. ВОДОСНАБДИЈЕВАЊЕ	5
3.2. КАНАЛИЗАЦИОНИ СИСТЕМ	7
4. ДИСТРИБУЦИЈА ВОДЕ КОРИСНИЦИМА И УСЛУГЕ ОДВОДЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА	9
5. ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ ПО ЗАВРШНОМ РАЧУНУ ЗА 2022.годину	10
6. ОСТВАРЕЊЕ ИНВЕСТИЦИОНИХ УЛАГАЊА	12
7. ОСТВАРЕЊЕ ПЛАНА ЗА 2022.годину	12
8. ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ ПОКАЗАТЕЉА ПОСЛОВАЊА.....	12
9. ПРОБЛЕМИ У РАДУ И ПРИЈЕДЛОГ МЈЕРА ЗА ПОБОЉШАЊЕ РАДА.....	15
10. АКЦИОНИ ПЛАНОВИ	16
10.1. Оперативно управљање и управљање неприходованом водом.....	16
10.2. Управљање имовином.....	16
10.3. Финансијско управљање	16
10.4. Организација и запосленици.....	16
10.5. Капитални инфраструктурни пројекти	17
11. ЗАКЉУЧАК.....	18

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ

За настанак предузећа се узима 28.12.1973. године, када је одлуком Скупштине општине Градишка основано предузеће под називом Радна организација за комуналне дјелатности „Нови град“, издвајањем из грађевинског предузећа „Јединство“.Предузеће је тада комуналну дјелатност обављало у оквиру три радне јединице: „Водовод и канализација“, „Хигијена“ и „Секундарне сировине“.

Од тада до данас предузеће је доживјело више промјена облика организовања те измјена у регистрацији дјелатности, али је задржало континуитет основне дјелатности предузећа.

Од 01.01.2001.године организацијом три нова предузећа, а на основу раније подјеле по радним јединицама, предузеће је почело самостално да функционише под називом Основно државно комунално предузеће „Водовод и канализација Градишка“.

Дана 09.04.2009.године, предузеће мијења правну форме (облик организовања) у акционарско друштво у добија назив Комунално предузеће „Водовод“ а.д. Градишка под којим и данас послује.

Директор предузећа: Сандро Зеничанин, именован од стране Надзорног одбора 01.01.2023. године.

Надзорни одбор: именован 20.07.2020. године, броји три члана и то: Бранка Трнинић предсједник, Зоран Јовић члан и Немања Шмитран, члан

Адреса: Козарских бригада 36а, 78 400 Градишка

Облик организовања: акционарско друштво

2. ПРАВНИ СТАТУС И ДЈЕЛАТНОСТ ПРЕДУЗЕЋА

2.1. ДЈЕЛАТНОСТ ПРЕДУЗЕЋА

36.00 Прикупљање, пречишћавање и снабдијевање водом.

2.2. ПРАВНИ СТАТУС И ВЛАСНИЧКА СТРУКТУРА

Правни статус предузећа је: **Акционарско друштво**

Власничка структура предузећа је:

- Град Градишка (62.56 %)
- ПРЕФ а.д. Бања Лука (9.62 %)
- Фонд за реституцију РС Бања Лука (4.81 %)
- Остали акционари (23.01 %)

2.3. БРОЈ И СТРУКТУРА ЗАПОСЛЕНИХ

Табела 1: Квалификациона структура радника у 2022. години

2022			
Квалификациона структура	Жене	Мушкарци	Број радника
НК	1	5	6
КВ	1	30	31
ССС	8	9	17
ВКВ	-	5	5
ВШС/ВСС - 180 ECTS	3	5	8
ВСС- 240 ECTS	4	11	15
УКУПНО	17	65	82

Према захтјевима Пројекта општинског и економског управљања (МЕГ) у којем учествује ово предузеће, број запослених треба ускладити са увојеним стандардима, гдје се примјењује План дугорочне рационализације запослених у КП "Водовод" а.д. Градишка.

3.МАТЕРИЈАЛНИ РЕСУРСИ

3.1. ВОДОСНАБДИЈЕВАЊЕ

Водоводни систем града Градишка је конципиран тако да се са водоизворишта „Жеравица“ експлоатацијом подземне воде из бунара и путем водоторња питка вода дистрибуише потрошачима у првој висинској зони (градско урбано подручје и приградска насеља) те даље путем пумпних станица и резервоара ка потрошачима у I, II и IV висинској зони. Тренутни капацитет водоизворишта је око 390l/s. Водоводна мрежа покрива већи дио града, и то градску урбану зону и насеља Козинци, Бок Јанковац, Мачковац, Крушкик, Горња Чатрња, Доња Чатрња, Буковац, Церовљани, Кијевци, Лужани, Драгељи, Жеравица, Липовача, Брестовчина, Ламинци Брезици, Ламинци Сређани, Дубраве, Ровине, Нова Топола, Крајишник, Душаново, Врбашка, Бистрица, Јелићи, Требовљани, Милошево Брдо, Гашница, Д. Подградци, Г. Подградци, Лисковац, Јабланица, Сјеверовци, Машићи, Шашкиновци, Д. Јурковица, С. Јурковица, Г. Јурковица, Трновац, Самарџије, Турјак, Грбавци, Ћелиновац, Миљевићи, Јазовац, Бијаковац, Раковица, Совјак и Орахова.

Број прикључака на водоводној мрежи је на крају 2022. године је 18.259, а приближан број становника који конзумира питку воду је око 48.000.

У току 2022.године изграђено је око 22 km водоводне мреже у МЗ Машићи, Турјак, Врбашка, Мачковац, Берек и Лужани. Исто тако, на основу завршене хидрауличке студије водоводног система, радило се на пројектовању водоводне мреже и пратећих објеката за преостали дио територије града гдје поменута инфраструктура тренутно не постоји те пројектна документација за адаптацију система у оним сегментима гдје је студија показала да су тренутно слабе тачке.

Од 2017. па до 2022. године можемо истаћи да је израђена студија изводљивости, хидраулички модел те сви идејни и главни пројекти за развој водоводне мреже на цјелокупној територији града Градишка.

Табела 2: Структура водоводног система града Градишка

Р.бр.	ОПИС	2020. год.	2021. год.	2022. год.
1	Бунарски капацитети (l/s)	390	390	390
2	Резервоари (m³)	2.460	2.660	2.660
3	Водоводна мрежа (m)	622.970	666.117	688.217
4	Примарна водоводна мрежа (m)	95.760	95.760	95.760
5	Секундарна водоводна мрежа (m)	389.210	432.357	454.457
6	Преузета водоводна мрежа (m)	138.000	138.000	138.000
7	Прикључци (ком)	17.590	17.928	18.259

У току 2022. године радило се и на наставку смањења физичких и комерцијалних губитака на водоводном систему.

Табела 3: Неприходована вода 2022. година

NRW			2022				
			1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal	Ukupno
1	Захваћена вода	m³	774,075.00	852,180.00	929,939.45	687,015.09	3,243,209.54
2	Фактурисана вода	m³	400,993.00	474,969.00	582,254.00	446,555.00	1,904,771.00
3	Разлика - губици	m³	373,082.00	377,211.00	347,685.45	240,460.09	1,338,438.54
4		%	48.20%	44.26%	37.38%	35.00%	41.21%
5	Разлика губитака	%		-3.26%	-6.88%	-13.20%	

Губици у 2022. години износе 41,21% просјек, а по кварталима су се кретали од 48,20 % у 1. кварталу до 35.00 % у 4. кварталу. Наведено је постигнуто успостављањем тзв. DMA (мјерних зона) на цјелокупном водоводном систему и активном детекцијом губитака на истом те набавком опреме за откривање микролокација кварова (реализација гранта Владе Јапана у вриједности 120.000,00КМ). Битно је напоменути да се континуирано ради на смањењу неприходоване воде и побољшање услова водоснабдијевања.

3.2. КАНАЛИЗАЦИОНИ СИСТЕМ

Градским канализационим системом покривен је простор ужег градског подручја и приградских насеља Жеравица, Липовача, Сточна пијаца, дио насеља Крушик и дио насеља Бок Јанковац. Реципијент отпадних и оборинских вода је ријека Сава, а увођење канализационих вода у реципијент се углавном обавља гравитационо (за градско подручје), и препумпним станицама (за приградска насеља) низводно од градског средишта.

Садашњи градски систем за одвођење отпадних и оборинских вода се састоји од око 30,5 km бетонских и азбест-цементних цјевовода профила 200 до 900 mm и 21,5 km полиестерских и PVC цјевовода профила 300 до 700mm те 14 пумпних станица (двје на главном ободном цјевоводу, 11 на секундарним цјевоводима и Пумпном станицом "Kej"). Од осталих насеља на подручју општине, активности око самосталног рјешавања одвођења отпадних вода вршене су само за насеље Орахова. Овај пројекат је од прије неколико година реализован и систем је у функцији.

Дужина канализационе мреже на подручју града Градишка је 52.000m. На систем канализационе мреже је прикључено укупно 6.447 домаћинстава и привредних субјеката. Број становника који се тренутно користи канализационим системом је око 17.000.

Табела 4: Структура канализационог система града Градишка

Ред.бр.	Опис	2020.год.	2021.год	2022.год.
1	Црпне станице (ком)	1	1	1
2	Препумпне станице (ком)	13	13	13
3	Пречистачи (ком) (Пословна зона Нова Топола)	1	1	1
4	Канализациона мрежа (m)	52.000	52.000	52.000
5	Прикључци (ком)	6.308	6.352	6.447

Што се тиче канализационог система, у 2022. години настављена је реализација пројекта "Сакупљање и пречишћавање отпадних вода Градишке" у сарадњи са партнерима из KfW-а (њемачком развојном банком) те SECO-а (швајцарским секретаријатом за економске послове). Наведеним пројектом предвиђено је да се изврши рехабилитација постојећег градског канализационог система, изградња секундарних колектора на подручју приградских насеља са приоритетом на насеља у водозаштитним зонама изворишта „Жеравица“.

Такође, предвиђена је и изградња преливне грађевина на локалитету ПС „Kej“, канализациони колектор до локације за предвиђени градски пречистач отпадних вода (ППОВ) те 1. фаза изградње истог за капацитет 22.000 ЕС (еквивалентних становника). Уз све то, планирана је и набавка специјалног возила за одржавање канализационог система те возило са опремом за CCTV инспекцију колектора како бисмо на најбољи могући начин управљали и одржавали систем одводње отпадних вода за дужи временски период.

За наведени пројекатизрађена је сва потребна техничка документација и израђени су тендери за избор извођача ППОВ-а и проширење канализационе мреже на приградска насеља. Очекивани наставак пројектних активности се очекује у току 2023. године.

На крају, евидентно је да се у току 2022. године активно радило на системском рјешавању проблематике комуналне инфраструктуре (како водоводне тако и канализационе), чиме би се наведене услуге подигле на виши ниво те створили сви предуслови за ширење исте на цјелокупну територију наше локалне заједнице, а све у циљу обезбјеђења веће привредне активности и живота на подручју града Градишка.

4. ДИСТРИБУЦИЈА ВОДЕ КОРИСНИЦИМА И УСЛУГЕ ОДВОДЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА

Табела 5: Продаја воде по категоријама потрошача

Р.бр.	Категорија потрошача	Испоручено 2021 (m³)	Испоручено 2022 (m³)	Index
1	2	3	4	5
1	Домаћинства	1.613.900	1.603.746	99
2	Правна лица	192.040	244.525	127
3	Занатске радње	55.069	56.500	103
	УКУПНО	1.861.009	1.904.771	102

У 2022. години је испоручено потрошачима 1.904.771m³ воде и у односу на претходну годину дистрибуција воде је повећана за 43.762 m³ или 2%.

Табела 6: Услуге одводње отпадних вода по категоријама потрошача

Р.бр.	Категорија потрошача	Испоручено 2021 (m³)	Испоручено 2022 (m³)	Index
1	2	3	4	5
1	Домаћинства	557.423	546.911	98
2	Правна лица	110.308	129.850	118
3	Занатске радње	39.041	41.715	107
	УКУПНО	706.772	718.476	102

У 2022. години је извршена услуга одводње отпадних вода од 718.476 m³ и у односу на претходну годину услуга је повећана за 11.704 m³ или 2%.

Табела 7: Евиденција потрошача воде по категоријама

Р.бр.	Категорија потрошача	2021	2022	Index
1	2	3	4	5
1	Домаћинства	16.747	16.802	100
2	Правна лица	583	703	121
3	Занатске радње	606	754	124
	УКУПНО	17.936	18.259	102

У 2022. години број корисника на водоводној мрежи се повећао за 323 или 2%.

Табела 8: Евиденција корисника услуга одводње отпадних вода по категоријама

Р.бр.	Категорија потрошача	2021	2022	Index
1	2	3	4	5
1	Домаћинства	5.481	5.535	101
2	Правна лица и занатске радње	872	912	105
	УКУПНО	6.353	6.447	101

У 2022 год. број корисника услуга одводње отпадних вода се повећао за 94 или 1%.

5. ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ ПО ЗАВРШНОМ РАЧУНУ ЗА 2022. ГОДИНУ

КП „Водовод“ а.д. Градишка, у периоду од 01.01-31.12.2022. године је пословао са добитком у износу од 290.385 КМ, односно нето добитком од 250.366 КМ.

Укупан приход и добици..... 4.949.982 КМ

Укупан расход 4.659.597 КМ

Бруто добитак..... 290.385 КМ

Укупан приход и добици у 2022. години су остварени у износу од 4.949.982 КМ и за 7% је већи у односу на исти период претходне године.

Табела 9: Остварење укупних прихода

Р.бр.	Врста прихода	2021	2022	Index	% учешћа
1	2	3	4	5	6
1.	Приходи од воде и одводње отпадних вода (домаћинства)	2.411.623	2.390.114	99	48,41
2.	Приходи од воде и одводње отпадних вода (правна лица)	477.906	590.460	124	11,96
3.	Приходи од воде и одводње отпадних вода (занатске радње)	142.851	151.455	106	3,07
4.	Остали пословни приходи	1.145.070	1.419.288	124	28,75
	Укупно пословни приходи	4.177.450	4.551.317	109	92,19
5.	Финансијски приходи	2.357	35.419	1503	0,72
6.	Остали приходи и добици	426.532	363.246	85	7,10
7.	Укупно финансијски и остали приходи	428.889	398.665	93	7,81
8.	УКУПНО	4.606.339	4.949.982	107	100

Од укупно остварених прихода, приходи од воде и канализације износе 3.132.028 КМ, што чини 63% укупних прихода, а остали пословни приходи износе 1.419.288 КМ или 29% укупних прихода.

Приходи од испоруке водеи услуга одводње отпадних вода становништву износе 2.390.114КМ, правним лицима 590.460КМ, а занатским радњама 151.455КМ.

Укупни приходи „Водовод“ а.д. Градишка остварени у 2022. години су за 7% већи од укупних прихода остварених у 2021. години.

Табела 10: Остварење укупних расхода

Р.бр.	Врста расхода	2021	2022	Index	% учешћа
1	2	3	4	5	6
1.	Трошкови материјала	233.715	294.486	126	6,32
2.	Енергија и гориво	256.583	322.850	126	6,93
3.	Бруто зараде	2.354.893	2.475.275	105	53,12
4.	Производне услуге	540.335	539.807	100	11,58
5.	Амортизација и трош. резервисања	421.277	391.529	93	8,40
6.	Нематеријални трошкови	359.964	396.837	110	8,52
7.	Пословни расходи	4.166.767	4.420.784	106	94,87
8.	Финансијски расходи	4.563	4.562	100	0,10
9.	Остали расходи	218.835	234.251	107	5,03
10.	Укупно финанс. и остали расходи	223.398	238.813	107	5,13
11.	Укупно расходи	4.390.165	4.659.597	106	100

У укупним расходима, пословни расходи износе 4.420.784 КМ или 95% и у односу на претходну годину повећани су за 6%. Укупни расходи су за 6% већи од расхода из претходне године.

Табела 11: Остварење биланса стања

Позиција	2021	2022	Index	% учешћа
1	2	3	4	5
Стална средства (бруто)	30.360.744	29.099.393	96	-
Акумулирана амортизација	12.914.963	12.053.167	93	-
Стална средства (нето)	17.445.781	17.046.226	98	89,66
Текућа средства	1.798.775	1.966.568	109	10,34
Готовина	580.139	993.545	171	5,23
Потраживања	1.044.501	751.733	72	3,95
Залихе материјала	72.466	132.192	182	0,70
Остала имовина	101.669	89.098	88	0,47
Билансна актива	19.244.556	19.012.794	99	100 %
Капитал	15.074.931	15.095.917	100	79,40
Обавезе	724.001	666.953	92	3,51
Резервисања	3.445.624	3.249.924	94	17,90
Билансна пасива	19.244.556	19.012.794	99	100%

6. ОСТВАРЕЊЕ ИНВЕСТИЦИОНИХ УЛАГАЊА

У 2021. години су извршена инвестициона улагања у износу од 216.104 КМ, а у 2022. 225.823 КМ из средстава амортизације. У 2022. години из наведених средстава су вршена улагања у инвестиционо одржавање, реконструкцију и изградњу водоводне и канализационе мреже те набавку опреме.

7. ОСТВАРЕЊЕ ПЛАНА ЗА 2022. ГОДИНУ

Табела 12: Остварења основних елемената плана

Р.бр	Елементи	План	Остварење	Index
1	2	3	4	5
1.	Дистрибуција воде (m ³)	1.883.000	1.904.771	101
2.	Услуге канализације (m ³)	717.000	718.476	100
3.	Приход од воде и одводње отпадних вода (КМ)	3.099.363	3.132.028	101
4.	Укупни приходи (КМ)	4.156.078	4.720.967	114
5.	Укупни расходи (КМ)	4.099.467	4.659.597	114
6.	Бруто добитак (КМ)	56.611	61.370	108
7.	Остали добици (КМ)	--	229.015	
8.	УКУПНО (КМ)	56.611	290.385	

Укупни приходи и расходи већи су за 14% од планираних, а бруто добитак за 8%, међутим сваке године се врше исправке и отписи потраживања од купаца што ствара високе остале расходе и смањује добитак.

У 2022. години су остварени расходи по основу исправке вриједности и отписа потраживања у износу од 230.663 КМ.

8. ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ ПОКАЗАТЕЉА ПОСЛОВАЊА

У наредном петогодишњем пословању се планира повећање покривености услугама водоснабдијевања и одводње отпадних вода, смањење губитака воде, повећање наплате, реконструкција и инвестиционо одржавање водовода и канализације и унапређење оперативног и финансијског управљања. Планирани индикатори успјешности су дати по годинама у наредној табели:

Табела 13: Циљне вриједности за КП „Водовод“ а.д. Градишка (2023-2025)

Индикатори успјешности	Историјски	Остварење	Пројекција		
	2021	2022	2023	2024	2025
% покривености услугама водоснабдијевања	90	90	90	93	94
% покривености услугама прикупљања и одводње отпадних вода	29	29	35	35	37
% покривености услугама пречишћавања отпадних вода	0,0	0,0	0,4	0,4	0,4
Поузданост услуге (сати/дневно)	24	24	24	24	24
% неприходоване воде (стварни губици)	38	37	35	33	31
% неприходоване воде (привидни губици)	4	4	3	3	3
% неприходоване воде (укупно)	41	41	34	29	28
ILI Indeks	2,53	2,60	2,41	2,07	1,93
m ³ по km цијевовода на сат	0,25		0,22	0,19	0,17
% покривености водомјерима	85,53	88,62	90	95	96
% наплате	88	105	95	96	96
# кварови на цијевима/km дистрибутивне мреже					
Енергетска ефикасност kWh/m ³ произведене воде					
# зачепљења на канализацијском систему/km	4,20	3,88	2,60	2,45	2,30
% система за оборинске воде	0	0	0	0	0
% мапираног система водоснабдијевања којом КП управља у „помоћној“ књизи сталних средстава	100	100	100	100	100
% мапираног система одводње отпадних вода којом КП управља у „помоћној“ књизи сталних средстава	100	100	100	100	100
% укњижене постојеће инфраструктуре и обрачунате амортизације	100	100	100	100	100
Јед. опер. трошкови за воду и канализ. (KM/m ³ продате воде)	2,24	2,32	2,34	2,35	2,35
Јед. опер. трошкови за воду и канализ. (KM/m ³ захваћене воде)	1,32	1,36	1,37	1,38	1,39
Јед. опер. трошкови одржавања за услуге пречишћавања отпадних вода (KM/m ³)	0	0	0	0	0

продане воде)					
Постотак обнове/реконструкције инфраструктуре за снабдијевање питком водом	2	2	2	2	2
Постотак обнове/реконструкције инфраструктуре канализације	2	2	2	2	2
% покривености оперативних трошкова приходима	100	103	104	105	106
Однос текућих средстава и текућих обавеза	2,48	2,95	2,91	2,85	2,90
# запосленика/1000 корисника услуга водоснабдијевања и одводње отпадних вода	1,55	1,59	1,52	1,51	1,45

9. ПРОБЛЕМИ У РАДУ И ПРИЈЕДЛОГ МЈЕРА ЗА ПОБОЉШАЊЕ РАДА

Довољна количина квалитетне воде за пиће, могућности учешћа предузећа у пројектима националног и међународног карактера, могућности учешћа Града и других субјеката у финансирању пројеката, поред осталог омогућују отклањање слабости и проблема у раду предузећа.

Унутрашњи проблеми и слабости су везани за постојеће лоше стање одређених цјевовода, још увијек висок ниво губитака воде те слаба оспособљеност појединих запослених за ефикасан рад. Проблеми изван предузећа су такође присутни, а то је слаба платежна способност одређених категорија корисника, неизвјесност судских извршења над извршиоцима – дужницима.

У наредној табели су представљени приоритети за осигурање одрживости предузећа, и то:

Табела 14: Приоритети и потребе за осигурање одрживости

Подручје активности	Приоритети и потребе
1. Перформансе предузећа	Дефинисати организацију предузећа као финансијски самоодрживу, законски усклађену и прилагођену са уговореним и планираним капиталним инвестицијама
2. Перформансе запосленика	Дефинисати потребна знања и способности запослених и омогућити што брже стицање истих
3. Пружање услуга	Додатно ширење водоводне и канализационе мреже у складу са усаглашеним плановима Града
4. Оперативно управљање	Планирати и контролисати све активности предузећа у складу са дефинисаним перформансама предузећа
5. Управљање имовином	Сву имовину унесену у GIS базу података усагласити са Градом у смислу власништва и процијенити вриједност исте. Управљати имовином на начин доброг домаћина и уз постизање пуне ефикасности и економичности
6. Очитање, фактурисање и наплата	Дефинисати мјере ефикасније наплате, задуживати зграде (ЗЕВ-ове) гдје станари не плаћају редовно комуналне услуге. Уградња и замјена водомјера, смањење паушалног очитавања
7. Финансијске перформансе	Унаприједити управљање обрачунским центрима у циљу што рационалнијег пословања, задржати досадашње резултате финансијског управљања
8. Смањење неприходоване воде	Откривати цуротине, нелегалне прикључке и брзо отклањати кварове те додатно улагати у опрему за детекцију
9. Капитална улагања	Санација водоводне и канализационе мреже, изградња нове инфраструктуре, увођење потпуне аутоматизације, мониторинга и управљања канализационим системом

10. АКЦИОНИ ПЛАНОВИ

10.1 Оперативно управљање и управљање неприходованом водом

У области оперативног управљања потребно је дефинисати читање водомјера код зграда колективног становања, обезбиједити активну комуникацију са потрошачима путем бесплатног "Call" центра, благовремено опомињати и искључивати потрошаче-дужнике, контролисати читање водомјера и кориштење воде и обновити уговоре са потрошачима.

За остварење ових активности потребни су људски, материјални и финансијски ресурси, а очекивани резултати су повећање наплате, смањење трошкова, смањење неприходоване воде и побољшање услуга.

10.2 Управљање имовином

У области управљања имовином неопходно је извршити потпуну идентификацију по амортизационим групама, процијенити њену вриједност, распоредити трошкове инвестиционог и текућег одржавања, носиоце трошкова, одредити приоритете одржавања у сврху чувања имовине и ефикаснијег и ефективнијег кориштења исте.

10.3 Финансијско управљање

У области финансијског управљања неопходно је детаљно извршити евидентирање трошкова по мјестима њиховог настанка, прихода по носиоцима, купаца и добављача по роковима и детаљно планирање и извјештавање. Све наведено требало би обезбиједити оптимизацију новчаних токова у наредном периоду.

10.4 Организација и запосленици

Када се говори о мјерењу успјешности предузећа, осим на финансијске показатеље успјешности пословања, првенствено се мисли и на успјешност људских ресурса који уједно представљају и најважнији фактор предузећа о којем увелико овиси и пословни успјех. Природа предузећа је оријентисаност на одрживо и ефикасно пословање, а како су запосленици ти који својим ангажманом и радом доприносе позитивном или негативном тренду пословања предузећа, фокус би требао бити усмјерен управо на њих, односно на њихове радне перформансе, искуство, знања, вјештине и остало. Из тог разлога је мјерење успјешности рада запосленика веома важно јер управи предузећа даје информацију о људским потенцијалима којима располажу. При том, мјерење успјешности мора бити што је могуће објективније како би се могло наградити оне запосленике који својим радом доприносе успјеху предузећа, али и супротно томе, да се укаже на потребне корекције у вредновању и ако је потребно санкционисању оних запосленика који својим радом нису задовољили и нису достигли жељене резултате или су своје обавезе извршавали неодговорно на штету предузећа.

У том смислу у наредном периоду је потребно извршити дефинисање свих радних задатака запослених са детаљним описима послова и систематизације, затим израду организације и правилника из области рада, вредновање запослених по њиховом радном учинку, усклађивање броја запослених у петогодишњем периоду. Овај процес је у току и примјењује се од јануара 2021. године. Поред свега, потребно је повећати и активности на едукацији, обуци и оспособљавању радника.

10.5 Капитални инфраструктурни пројекти

Табела 15: План инвестиција

Р.бр.	Назив инвестиције	Процијењена вриједност инвестиције	Почетак	Крај	Извор финансирања	Очекивани резултати
1	Ширење водоводне мреже	18.300.000 КМ	2023	2025	Град Градишка, Водовод Градишка, Грант средства	2500 нових корисника
2	Ширење канализационе мреже	32.000.000 КМ	2023	2025	Град Градишка, Водовод Градишка, Грант средства	3000 нових корисника
3	Санација водоводне и канализационе мреже	1.550.000 КМ	2023	2025	Водовод Градишка, средства амортизације	Сигурније снабдијевање и повећање броја корисника
4	Изградња соларне електране на водоизворишту Жеравица	2.500.000 КМ	2023	2023	Грант средства	Кориштење обновљивих извора енергије и уштеде у потрошњи електричне енергије

11. ЗАКЉУЧАК

Поред наведеног, у наредном периоду ће се кроз планирање дефинисати проблеми у пословању, дефинисати активности побољшања са носиоцима одговорности и описаним и квантификованим резултатима, као и потребним ресурсима који ће се корисити.

За све ово потребни су добро обучени радници, а за обуку истих постоје могућности и средстава у оквиру MEG пројекта који води UNDP те других међународних организација као што су GIZ, SDC, IAWD и други. Само радници са додатним и специјализованим знањима могу донијети промјене у раду, побољшати резултате рада и ефикасно кориштење ресурса, а све у сврху боље услуге и задовољства корисника.

На крају, евидентно је да се у току 2022. године активно радило на системском рјешавању проблематике комуналне инфраструктуре (како водоводне тако и канализационе), чиме би се наведене услуге подигле на виши ниво те створили сви предуслови за ширење исте на цјелокупну територију наше локалне заједнице, а све у циљу обезбјеђења веће привредне активности и живота на подручју града Градишка.